

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

10. Quomodo incipientes Deo servire, inchoant à timore qui est initium sapientiæ; & de speciebus timoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

orationis. In ea enim recipitur sancti Spiritus unctio: quæ de omnibus mentem docet & ad cõtemplationem & cœlestium degustationem, per orationis exercitium deuenitur.

VIDETIS fratres orationis rationes, & quàm magnæ sit potentia & virtutis. Ad quorum omnium confirmationem ommissis Scripturarum confirmationibus hoc tibi fit pro efficaci probatione quòd quotidie audimus, & videmus ad oculum illiteratas & simplices personas præmissis & alia complura potiora dona adeptas fuisse. Sollicitè ergo omnes orationi vacare debent, qui Christum imitari desiderant, & præcipue religiosi, quibus maior ad hoc debet esse temporis copia. Quare inquit idem Sanctus & Seraphicus doctor ad sororem suam scribens, te hortor, tibiq; quantum possum mando districtius, vt pro principali exercitio tuo sumas orationem, nihilq; aliud te delectet nisi oratio. quia nihil tantum te delectare debet quàm morari cum domino, quod fit per orationem.

QVOD INCIPIENTES DEO SERU-
re inchoant à timore, qui diuina est initium
sapientia & de speciebus timoris.

CAPVT X.

SECUNDUM Anselmum in libro Doctrinarum
S omnes incipientes incipiunt à timore ser-
uili, quia à timore seruili incipit filialis. Beatus
datum est habere timorem Dei: timor enim
est fundamentum fidei, charitatis origo, initium
um diuinæ sapientiæ secundum illud quod scribitur

bitur in prouerbiis: Principium sapientiae timor domini, quia est ianua conuersionis, & ut dicit Cassiodorus: Per hunc enim ad Deum velut quibusdam ianuis introitur. & deuotus Bernardus super Cantica dicit: Tunc primo Deus animae sapit cum eam afficit ad timendum: non cum eam instruit ad sciendum. Et Cassianus libro 4. Institutionum dicit: Principium nostrae salutis, eiusdemque custodia timor est: per hunc enim & initium conuersionis, & vitiorum purgatio, & virtutum custodia his qui imbuuntur ad viam perfectionis, acquiruntur. Vnde notandum est quod secundum Magistrum sententiarum in 3. dist. 34. quatuor sunt species timoris, secundum quem aliquo modo ad Deum conuertimur, vel ab eo auertimur scilicet timor mundanus sine humanus, seruilis, initialis, castus, vel filialis. Humanus timor ut ait Cassiodorus, est quando timemus pati pericula carnis vel perdere bona mundi propter quod delinquimus. Hic timor malus est, & procedit ex nimio sui, & praesentis vitae amore.

SECUNDVS timor est seruilis: de quo loquimur in praesenti: & ut dicit Augustinus, timor seruilis est cum propter timorem gehennae, aut alicuius temporalis incommodi seu mali, continet se homo à peccato. Iste autem seruilis timor cum peccandi voluntatem non auferat, non est cum charitate: & habens hunc solum timorem non posset saluari, sed adueniente charitate propellitur. qui adhuc ideo bene agit, quia poenam timet, Deum non amat: nondum est inter filios Dei. Aduertendum tamen quod licet
timor

timor seruilis simul cum charitate non stet, nihilominus via est ad illam, secundum illud Ecclesiastici: Timor Domini initium dilectionis. Et Augustinus ait: Timor Dei locum præparat charitati: cum cœperit charitas habitare, pellitur qui ei præparauit locum: quantum illa crescit tantum ille decrescit: maior charitas, minor timor, si nullus timor perfecta charitas.

TERTIVS timor dicitur filialis, siue castus & est ille, quo timemus ne sponsus offendamus: ne sponsus tardet: ne discedat: ne eo careamus. Timor iste de vero Dei amore nascitur, de quo Propheta ait: Timor Domini sanctus permanet in seculum seculi. De differentia autem istorum duorum timorum, videlicet seruilis & filialis siue casti, Augustinus super prima Canonica Ioannis dicit sic: Est timor castus permanens in seculum seculi: sicut sunt homines qui timeant Deum ne mittantur in gehennam. Iste timor introducit charitatem: sed sic venit in seculum: sic enim propter pœnas times Deum, non amas: non bona desideras: sed mala caues: corrigis te & incipis bona desiderare: est in te timor castus, qui est ne amittas ipsa bona. sicut si ponatur duas mulieres maritatas, quarum vna velit adulterium facere, sed timet maritum ne veniat: hæc diligit nequitiam, & onerosa est ei præferentia mariti: altera amat virum, & nulla se ad adulterium immunditia vult maculare: optat præferentiam viri: timet illa, timet ista: illa timet virum ne veniat: ista timet ne discedat: illa dicit: timeo ne damnet, ista dicit: timeo ne deserat. Hoc exemplo cognosci potest quomodo timor seruilis

lis, quem charitas foras mittit: differt à timore filiali vel casto, qui permanet in seculum seculi.

QUARTVS timor dicitur initialis, qui est quasi medius inter duos supradictos, scilicet seruilem & filialem. nam seruilis timor iuxta præmissa est, quo se homo continet à peccato timore poenæ: timor filialis est, quo se homo continet à peccato timore offensæ; filiorum est enim timere Patris offensam: timor verò initialis dicitur quo homo propter vtrumque scilicet poenam & offensam se à peccato abstinere. Et ideo dicitur à beato Bernardo, duos habere oculos, dextrum, quo respiciens sursum timet à Deo separari: sinistrum, quo respiciens deorsum timet incurrere poenas. timor iste dicitur initialis, quia est incipientium in quibus inchoatur filialis timor per inchoationem charitatis, non tamen est in eis timor filialis perfectè; quia nondum peruenerunt, ad perfectionem charitatis. Et ideo timor initialis, vt dicit sanctus Thomas, hoc modo se habeat ad filialem sicut charitas imperfecta ad perfectam: quæ non differunt secundum essentiam, sed secundum statum: quidam enim sunt in statu incipientium, alij proficientium, alij perfectorum.

Hos timores hîc exposuimus, vt dignoscere queas quo ipsorum sis affectus: & relicto seruili, à filiali possidearis timore.

d

DE